

Před 84 lety provedli Gabčík a Kubiš útok na říšského protektora

27.5.2026 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Právě dnes před 84 lety provedli Josef Gabčík a Jan Kubiš v Praze útok na zastupujícího říšského protektora Protektorátu Čechy a Morava Reinharda Heydricha. Operace z 27. května 1942 s krycím názvem Anthropoid byla úspěšná, Heydrich na následky zranění 4. června 1942 zemřel. Nacisté na ozbrojený útok odpověděli brutálním terorem, hromadným zatýkáním a popravami. Později provedli i několik zavražďovacích akcí, při kterých byly vypáleny vesnice a jejich obyvatelé byli popraveni nebo odvedeni do koncentračních táborů.

Ústav pro studium totalitních režimů tuto důležitou událost našich dějin zpracoval v uplynulých letech doslova ze všech možných stran a úhlů pohledu. Velké i malé osudy lidí napojených na odbojovou činnost v době protektorátu, respektive spolupracujících na přípravě atentátu, přinesla v podobě studií a článků historická revue *Paměť a dějiny*:

- Článek Eduarda Stehlíka SOE a příprava atentátu na Reinharda Heydricha v čísle 2/2012
- Článek Jaroslava Čvančary „Ni zisk, ni slávu“. Příběh Jana Zelenky-Hajského a jeho ilegální sokolské skupiny Říjen ve vydání 2/2012
- Článek Martina Jindry Nepostradatelná úloha domácích podporovatelů operace Anthropoid. Kaplan ThDr. Vladimír Petřek a jeho známí i neznámí spolupracovníci také v čísle 2/2012
- Článek Lukáše Kopeckého Božena Kropáčková - neobyčejný osud obyčejné ženy v revui 4/2013
- Článek Martina Jindry Spravedliví musí trpět. Dopady operace Anthropoid, zejména na moravskou část České pravoslavné eparchie v čísle 2/2014
- Článek Vlastislava Janíka Příběh rodin Růtových. První pražský úkryt parašutistů z Anthropoidu ve vydání 4/2016

Na webu **Ústavu pro studium totalitních režimů** můžete k tématu atentátu na nacistu Heydricha ale najít i další pozoruhodné historické dokumenty. Například dva autentické audiozáznamy z manifestace českého lidu pro Říši 2. června 1942 na Staroměstském náměstí, respektive z největšího veřejného shromáždění, které se konalo 3. července 1942 na Václavském náměstí.

- Audiozáznamy z Manifestace českého lidu pro Říši 2. června 1942 na Staroměstském náměstí
- Audiozáznamy z největšího veřejného shromáždění v protektorátu Čechy a Morava po atentátu na zastupujícího říšského protektora Heydricha, které se konalo 3. července 1942 na Václavském náměstí

Tématem se zevrubně zabýval také samostatný seminář *Legandy, mýty a nesmysly heydrichiády*, jehož videozáznam je dodnes nejsledovanějším příspěvkem **Ústavu pro studium totalitních režimů** na platformě YouTube:

Seminář se prostřednictvím renomovaných odborníků (například Eduard Stehlík, Jaroslav Čvančara, Vojtěch Šustek aj.) pokusil zodpovědět „věčné“ otázky, respektive mýty spojené s atentátem na Heydricha: Jak to bylo ve skutečnosti s masovým českým udavačstvím? Měl Heydrich židovské kořeny? Podílel se admirál Canaris na likvidaci Heydricha? Obsahoval „granát“ klobásový jed (botulotoxin), způsobující těžké, smrtelné ochrnutí svalů? Co se stalo s protokolem o Heydrichově pitvě? Proč Gabčík nestřílel?

AUTOR: **MARTIN VACEK**
FOTO: **ÚSTR / Přemysl Fialka**

<https://www.ustrcr.cz/pred-84-lety-provedli-gabcik-a-kubis-atenat-na-riskeho-protektora>